

ALAPVETŐ KÉSZSÉGEK MÉRÉSE ALSÓ TAGOZATON

Terényi Antalné

Zuglói Pedagógiai Szakmai Központ, Budapest

Kulcsszavak: alapkészleteket mérő eszköz fejlesztése, diagnosztikus mérés, alsó tagozat

Az alsó tagozat egyik alapvető célja a készségek fejlesztése. Az eddigi hazai kutatások (*Nagy József, Csapó Benő, Vidákovich Tibor*) feltárták számos alapképesség rendszerét, struktúráját és fejlődésének jellemzőit. A DIFER Programcsomag a kisiskolások egyéni vizsgálatával megalapozza az első két tanévben a tudatos, egyénre szabott fejlesztő munkát. Az alapképességek fejlesztését a felső tagozaton többnyire abbahagyjuk, befejezettnek tekintjük. Azok a tanulók, akiknél a képesség fejlettsége nem érte el az optimális szintet, megkezdnek, később esetleg vissza is eshetnek a fejlődésben.

Hogyan segíthet a mérés-értékelés a kisiskoláskor későbbi szakaszában – 3–4. osztályban – a készségek optimális szintjének elérésében? A Zuglói Pedagógiai Szakmai Központ munkatársai azzal a céllal fejlesztették ki egy komplex mérőeszközt és mérési eljárást, hogy (1) az osztálytanítók nyomon tudják követni tanítványaik fejlettségi szintjét; (2) és a felső tagozatba lépéskor ismert legyen a gyerekek egyéni fejlettsége néhány alapvető képesség területén. Olyan mérőeszköz készítésére törekedtünk, amely gyors, pontos eredményhez juttatja a tanítókat tanórai keretek között végzett méréssel.

A mérés területei: írásképeség, értő olvasás, matematika-logika, a hangos olvasás. Az írásképeség mérőeszköze egy korábbi – 2004-ben több korosztály bevonásával végzett – nagymintás mérésünk adatai alapján alkalmas volt normaorientált és kritériumorientált mérésre egyaránt. A mérőeszköztől *Józsa Krisztián* számolt be két évvel ezelőtt (PÉK 2005). Az értő olvasás mérésére rendelkezésre álltak a 2005-ben végzett, több korosztályt érintő nagymintás mérésünk adatai. Új fejlesztésű volt a matematikai mérőeszköz. A hangos olvasás mérésekor 10 különböző egyperces szöveget (egyszerű mesét) használtunk. Az értékelési szempontsört tapasztalati alapon, konszenzussal állítottuk össze.

Ebben a tanévben a 3. évfolyam elején, szeptemberben végzett vizsgálatba 5 általános iskola 13 osztályának 264 tanulója vontuk be. A mérés osztályonként két tanítási órát vett igénybe.

Az elemzések feltárták iskolánként, osztályonként, tanulónként a fejlesztés eddigi eredményeit és a fejlesztendő területeket. Visszajelzést adtunk az írásképeség fejlettségi szintjéről az optimális elsajátítási szinthez viszonyítva, valamint a régebbi adatok felhasználásával az írástempó és az értő olvasás tempójának normaorientált értékelését is elkészítettük. Felhívtuk a tanítók figyelmét a fejlődést akadályozó tényezőkre: a matematikában a mechanikus megoldások keresésére, az írásnál a betűformálás és a szövegformátum hiányosságaira, a hangos olvasásnál a folyamatosság, a tempó, a szövegértés és a hangjelzés hibáira. Az egyéni fejlesztést igénylő tanulónál kimutattuk a fejlesztendő területeket. Két év múlva, ezeket a tanulókat az 5. osztály elején ugyanezzel a komplex mérőeszközzel újra megmérjük, a nem szakrendszert oktató keretében megvalósuló fejlesztés segítése érdekében.